

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Secundus explicandi modus reprobatur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

potest immediatè per seipsum vices luminis A
gloriæ supplere.

§. II.

Secundus explicandi modus reprobat.

19 **D**ico secundo: Intellectum creatum non pos-
se reddi intrinsicè potentem ad videndum
Deum, per solam ejus assistentiam, aut concur-
sum simultaneum ordinis supernaturalis: Sed ad
hoc necessarium esse lumen gloriæ, per modum
habitûs, vel auxiliij communicatum.

Probatur primo ex D. Thomæ 2. 2. quæst. 175.
art. 3. ad 2. ubi ait: *Essentia divina videtur ab intel-
lectu creato non potest, nisi per lumen gloriæ, de quo di-
citur Psal. 35. in lumine tuo videbimus lumen: quod
tamen dupliciter participari potest. Vno modo per
modum forme immanentis, & sic beatos facit Sanctos
in patriâ; alio modo per modum cuiusdam passionis
transientis, & hoc modo lumen illud fuit in Paulo
quando raptus fuit. Unde cum visio beatifica qua
fuit in Paulo, non fuerit de potentia ordinaria,
sed extraordinaria; & tamen in ordine ad illam
ponat D. Thomas lumen gloriæ tanquam om-
nino necessarium, manifestum est ex ejus do-
ctrina, intellectum creatum, non elevatum lumi-
ne gloriæ, per modum habitûs vel auxiliij com-
municato, non posse clarè videre Deum.*

20 Probatur secundo conclusio ratione quam
idem S. Doctor 3. contra Gent. cap. 53.
infirmat. Non potest fieri specialis assisten-
tia & unio Dei cum creatura, nisi ratione
alicujus virtutis, vel formæ in ipsa receptæ: Er-
gò si in visione beatifica fiat specialis assistentia,
& unio Dei cum intellectu creato, debet in eo
recipi aliqua virtus, per quam elevetur, & fiat
intrinsicè potens ad videndum Deum, quæ non
potest esse alia quam lumen gloriæ, per modum
habitûs, vel auxiliij communicatum. Consequen-
tia patet. Antecedens probatur primo ratione
D. Thomæ. Quando aliqua duo ununtur, oportet
quòd hoc fiat per mutationem utriusque, vel
alterius tantum: Sed non potest fieri hæc unio per
mutationem ipsius Dei. Ergo fieri debet per mu-
tationem creaturæ, quæ proinde ex vi hujus un-
ionis, & specialis assistentiæ debet recipere de
novo aliquam virtutem. Secundo, in sententia
D. Thomæ; Deus non est in aliquo nisi per ope-
rationem, ut ostendimus supra, exponendo at-
tributum divinæ immensitatis. Unde si Deus
speciali modo uniat intellectui beato, & fiat
illi præfens & assistens, debet in illo aliquid pro-
ducere, & illum intrinsicè immutare, per im-
pressionem alicujus virtutis, aut qualitatis su-
pernaturalis, quæ non potest esse alia quam lu-
men gloriæ.

21 Probatur tertio conclusio ratione fundamen-
tali. Vel ex speciali illa assistentia, & unione
Dei cum intellectu creato, derivatur in ipsum
aliqua virtus intrinsicæ, vel nulla ei superaddi-
tur; Si primum dicatur, habemus intentum: nam
talis virtus superaddita debet esse quædam
participatio divinæ intellectualitatis, ac pro-
inde lumen gloriæ, per modum habitûs, vel
auxilij communicatum. Si verò secundum affir-
metur, sequitur quòd ex tali assistentia, & unio-
ne intellectus creatus non possit fieri intrinsicè
potens ad eliciendam visionem beatam; impos-
sibile enim est illud, quòd de se est impotens &
improportionatum ad producendum aliquem
effectum, vel eliciendam aliquam operationem,
reddi potens, & proportionatum ad illam at-
tingendam, nisi intrinsicè mutetur, ac proinde

Tom. I.

nisi in se recipiat aliquam formam, aut virtutem
intrinsicam, quam antea non habebat: causam
enim esse potentem ad operandum, non est ali-
qua denominatio extrinseca, sed intrinsicæ, à
virtute aliqua, & principio interno petita: Un-
de communiter dicitur: *Idem manens idem, sem-
per facit idem.*

22 Confirmatur primò: Nulla causa agere pos-
test, nisi priùs, saltem naturâ, habeat in se virtu-
tem physicam & realem ad agendum; nam ac-
tus primus essentialiter præsupponitur ad se-
cundum: unde est illa celebris regula in Topicis:
Ab actu ad potentiam, optima est consequentia. Qua-
re si Deus velit aliquam creaturam operari, &
producere aliquem effectum, requiritur indis-
pensabiliter, quòd ponat, vel supponat in ea
virtutem ad illum producendum; alioquin ta-
lis causa non ageret, sed Deus ad ejus præsen-
tiam talem effectum produceret: Ergo cum in-
tellectus creatus non habeat ex se virtutem,
saltem proximam & immediatam, ad videndum
Deum; nisi Deus eam illi communicet, & infun-
dat lumen gloriæ, per modum habitûs, vel auxi-
lij, ad visionem beatificam elevari non poterit.

23 Confirmatur secundo: Omnis causa efficiens,
antequam producat aliquem effectum, vel eli-
ciat aliquam operationem, debet eam in se præ-
continere, saltem virtualiter; alias non posset il-
lam producere, & extra se emittere: Sed intelle-
ctus creatus non potest visionem beatificam in-
trinsicè, & virtualiter præcontinere, nisi ratio-
ne alicujus virtutis supernaturalis in ea receptæ;
quæ non potest esse alia quam lumen gloriæ: Er-
go ad videndum Deum necessario requiritur lu-
men gloriæ.

24 Denique quadrat conclusio, & ostenditur, per
concursum Dei simultaneum, intellectum crea-
tum non posse constitui intrinsicè potentem ad
videndum Deum. Implicat causam aliquam
constitui potentem in actu primo, per aliquid se
tenens ex parte actûs secundi: cum actus primus
præcedat secundum, prioritatem saltem naturæ:
Sed concursus simultaneus se tenet ex parte ac-
tûs secundi; est enim ipsa actio causæ secundæ,
pro ut est à Deo simul operante cum illa: Ergo
implicat quòd intellectus creatus fiat intrinsicè
potens ad videndum Deum, per solum concur-
sum simultaneum, & sine impressione alicujus
virtutis aut qualitatis elevantis.

25 Confirmatur: Intellectus non potest elevari
per id ad quod eget elevatione: Atqui eget ele-
vatione ad illud quod se tenet ex parte actûs
secundi, & quod est idem cum ipsa visione:
Ergo &c.

26 Confirmatur ampliùs: Cum concursus simul-
taneus non sit influxus in causam, sed in actio-
nem vel effectum, eam intrinsicè non immutat:
Ergo non reddit illam intrinsicè potentem.
Consequentia patet: repugnat enim causam ali-
quam de impotente fieri intrinsicè potentem,
ad eliciendam aliquam operationem ordinis al-
terioris & supernaturalis, sine intrinsicæ ejus mu-
tatione.

Dices primò cum recentioribus: Ex duobus
trahentibus navim, quilibet seorsim sumptus est
impotens, & improportionatus ad talem tractio-
nem, & fit potens & proportionatus per so-
lum concursum simultaneum alterius, absque
intrinsicæ sui mutatione: Ergo idem dici potest
de intellectu creato, respectu visionis beatificæ.

Sed contra: Improportio causæ partialis pro-
venit

venit, ut sic loquar, ex excessu intensivo effectus; unde per multiplicationem virtutis, aut concursus ejusdem speciei, fit perfecta proportio: At verò improprio quæ est inter intellectum & visionem beatam, non provenit ex excessu velut intensivo, sed ex eo quòd visio beata sit operatio ordinis altioris, & divini: Ergo non potest reddi potens ad illam, per solum concursum simultaneum.

Hæc ratio illustrari & confirmari potest egregio discursu quem habet D. Thomas 3. contra Gent. cap. 53. ubi hæc scribit: *Nihil potest ad altiore operationem elevari, nisi per hoc quòd ejus virtus fortificatur. Contingit autem dupliciter alicujus virtutem fortificari: uno modo per simplicem ipsius virtutis intensiorem, sicut virtus activa calidi augetur per intensiorem caloris, ut possit efficere vehementiorem actionem in eadem specie: alio modo per novam formam appositionem, sicut diaphani virtus augetur ad hoc ut possit illuminare, per hoc quòd fit lucidum actu per formam lucis receptam in ipso de novo; & hoc quidem virtutis augmentum requiritur ad alterius speciei operationem consequendam: virtus autem intellectus creati naturalis, non sufficit ad divinam substantiam videndam: Ergo oportet quòd augetur ei virtus ad hoc, quòd ad talem visionem perveniat: non sufficit autem augmentum per intensiorem naturalem virtutis, quia talis visio non est ejusdem rationis cum visione naturali intellectus creati, quòd ex distantia visorum patet: Oportet igitur quòd fiat augmentum virtutis intellectivæ, per alicujus novæ dispositionis adaptionem. Quibus verbis S. Doctor & nostram sententiam illustrat, & Adversariorum fundamentum evertit: docet enim quòd potentia creata, non potest fieri potens & proportionata ad operationem altioris ordinis eliciendam, nisi per novæ formæ appositionem: ex quo, infert intellectum creatum non posse elevari ad visionem beatificam, sine lumine gloriæ.*

27 Dices secundò cum Suarez: In singulis rebus creatis dari virtutem partialem & incompletam, ad attingendos actus supernaturales: scilicet potentiam obedientialem proximè activam, ratione cujus possunt immediatè cooperari Deo, ad producendos actus supernaturales. Unde sicut homo qui habet virtutem partialem & incompletam ad trahendam navim, ut fiat completè potens, indiget solum consortio, & concursu simultaneo alterius: ita etiam intellectus creatus, ut fiat completè potens ad videndum Deum, non eget aliqua virtute, aut qualitate supernaturali eum elevante, sed tantum concursu simultaneo Dei, & speciali ejus assistentiâ.

Verum hæc responsio & doctrina Suarez, aperte repugnat Divo Thomæ 3. cont. Gent. cap. 70. dicenti: *Non sic idem effectus cause naturali & divine virtuti tribuitur, quasi partim à Deo & partim à naturali agente fiat: sed totus ab utroque secundum alium modum: sicut idem effectus totus attribuitur instrumento, & principali agenti etiam totus. Præterea ejus falsitas & absurditas constabit ex dicendis §. sequenti.*

§ III.

Rejicitur hæc potentia obedientialis, & illam totum ordinem gratiæ destruere, demonstratur.

28 Dico tertio: Potentia obedientialis proximè & immediatè activa effectum supernatu-

ralium, & singulis rebus creatis à natura congenita, chimerica est, & totum ordinem gratiæ destruit.

Probatur primò ex D. Thoma in questionibus disputatis, quæst. unica de virtutibus in communi, art. 10. ad 2. ubi sic ait: *Respectu eorum quæ facultatem naturæ non excedunt, habet homo à natura, non solum principia receptiva, sed etiam principia activa: respectu autem eorum quæ facultatem naturæ excedunt, habet homo à natura aptitudinem ad recipiendum.* Atqui aptitudo ad recipiendum non est potentia activa, sed passiva: Ergo ex D. Thoma non datur in creaturis potentia obedientialis activa, respectu actuum supernaturalium, à natura indita, sed passiva tantum, & receptiva formarum supernaturalium, quibus mediantibus possunt actus supernaturales elicere.

Item 1.2. quæst. 109. art. 1. sic ait: *Iniquaque forma indita rebus creatis à Deo, habet efficaciam respectu alicujus actus determinati, in quem potest secundum suam proprietatem; ultro autem non potest, nisi per aliquam formam superadditam: At hoc esset falsum, si in rebus creatis daretur potentia obedientialis immediatè productiva actuum supernaturalium; nam homo ratione illius, sine superadditione alicujus novæ formæ supernaturalis, actus supernaturales posset elicere: Ergo &c.*

Præterea idem S. Doctor 3. parte quæst. 62. art. 4. quæst. 27. de verit. art. 4. & pluribus aliis in locis, docet in Sacramentis novæ legis relidere virtutem intrinsicam ad producendam gratiam; quam virtutem dicit esse spirituales, incompletam, fluentem, & transeuntem, ac reductivè pertinere ad prædicamentum qualitatis in quo ponitur gratia sanctificans: Si autem in Sacramentis novæ legis daretur potentia obedientialis gratia productiva, inutilis esset hæc virtus spiritualis transiens & fluens, ut constat; Unde Suarez, & alii qui talem potentiam admittunt, illam virtutem rejiciunt: Igitur manifestum est, Divum Thomam talem potentiam obedientialem in rebus creatis non agnoscere.

Probatur secundò conclusio, & demonstratur hanc potentiam obedientialem contradictionem involvere, simulque esse entitativè naturalem, & supernaturalem. In primis enim quòd sit entitativè naturalis, evidens est: ut enim docent ejus defensores, illa est singulis rebus creatis à natura congenita. Quòd etiam sit entitativè supernaturalis, probatur: quia cum omnis potentia specificetur ab actu ad quem ordinatur, & sit ejusdem ordinis cum illo; potentia immediatè productiva actuum supernaturalium non potest non esse supernaturalis.

Neque dici potest, illam esse entitativè naturalem, & supernaturalem formaliter & in ratione potentia: quod enim secundum suam entitatem non attingit ordinem supernaturalem, non potest illum attingere secundum suam activitatem; quia activitas seu potentia agendi, consequitur ad entitatem & substantiam rei, & est veluti proprietas ex illa resultans, ac proinde debet illi commensurari & proportionari, unde communiter dicunt Philosophi quòd operari sequitur esse: Ergo si potentia obedientialis sit naturalis, quantum ad substantiam & entitatem, erit etiam naturalis, quantum ad activitatem, & in ratione potentia.